

Mnogovrstne novice.

* Čudna navada možitev pri Babiloncih. — Vsako leto o določenem času in na določenem mestu zberó se vsa dekleta, ki so spoznana bila za možitev sposobna, — zberó se pa tudi tukaj mladenči ženini. Potem pride licitant in kliče po eno dekle, da klicano stopi naprej in se prodá onemu, ki za-njo največ ponudi. Navadno se dražba (licitanda) začne z izklicem najlepših deklet, po katerih segajo najbogatejši Babilonski mladenči. Ko so po tej poti prodali najlepša dekleta, potem pride vrsta na grda. Tukaj pa se zasučé stvar drugače. Kdor vzame grdo, dobí še nekaj denarja povrh, in največ ga dobí tisti, kdor je vzel najgrjo. V ta namen se jemlje oni denar, ki se je skupil za najlepša dekleta — in tako prav za prav najlepša dekleta pomagajo grdim k možem.

* O izdajstvu v Dunajski orožarnici (arsenalu) se pripoveduje zdaj po vseh časnikih. Ker ta dogodba iznova potrjuje žalostno prikazen, da v našem cesarstvu ni nič izdajstva varno, naj tudi naš list poroča o njej. General Uhacius je nedavno iznašel novo velevažno fabrikacijo topov (kanón), ki je bila skrivnost drugim vladam. Pisár v Dunajski orožarnici, Nachtnebel po imenu, je po dogovoru se še dvema pisarjema (Zoller in Götz) podkupljen od ataše-a Italijanske vlade, podpolkovnika Meinoni-a, razodel mu dotične obrise in ž njimi mu ovadil skrivnost o izdelovanji Uhaciusovih topov. General Uhacius sam, ko je izpraševal izdajalce, kaj vse so razodeli Italijanu, je ves prestrašen izvedel, da — razen ene zeló važne točke — so vse skrivnosti izdane. Izdajalci so bili 4. dne t. m. izročeni Dunajski deželni sodnji toženi hudodelstva, da so vojniško skrivnost izdali tuji državi. Po tem izdajstvu so zavrženi vsi milijoni, ki so bili potrošeni na nove topove, ki bi Avstrijskemu topništvu (artiljeriji) dajali veliko prednost v vojski. Zdaj si tudi Italijanska vlada more delati take topove, in po tej tudi druge. Grozna korupcija je res v Avstriji povsod, kamor pogledaš! Lansko leto je kupil neki Ruski atachè skrivni Avstrijski načrt mobilizacije o primerljeji, ako bi Avstrijska armada o Rusko-turškem boji stopila v akcijo.

* Hiša za 50 kr. prodana! — C. kr. okrajna sodnija v Brni na Moravskem je nedavno hišo, ki je bila sodniško na 300 gold. cenjena, po 3. eksekutivni dražbi prodala. Ker nihče drug ni prišel k licitandi, jo je za 50 kr. dobil tožnik.

Solske drobtinice.

* Deželni šolski svèt na Koroškem je učiteljem v slovenskih šolah ostro zaukazal, nemški učiti; mudnim ponemčevalcem je zažugano, da ne dobijo 5letnih doklad pri svoji plači. — Po sili morajo tedaj ljudske šole na slovenski zemlji dresure biti za nemščino!

* V Brežicah na Štajarskem se je pri okrajni učiteljski konferenci 26. julija zeló nemškutarilo, le kaki 3 gospodje — kakor „Slov. učitelj“ piše — so si upali nekoliko slovenski govoriti. Sklenilo se je neki med drugim tudi to, da se telovadba slovenski mladini v nemščini podučuje — „omnia ad maiorem Germaniae gloriam!“

* Pravo so storili šolarji v Kapli na Koroškem, da so ušli iz šole učitelju, ki ne zna besedice slovenske, šolska mladina pa ne razume nemščine. — Če bode ponemčevanje v slovenskih krajih tako silovito koračilo naprej, res, da ne bode druge pomoči, kakor te, da stariši mladine ne pustijo v take šole, kjer se

tako očitno v obraz bíje ne le národni ravnopravnosti, ampak tudi pedagogiki sami.

* Povsod so nemčurji enaki! V Brnu, glavnem mestu Moravske, je na tisoče in tisoče Čehoslovancov, a vendar ni nobene ljudske šole s slovanskim učnim jezikom. Da bi jo dobili, so se obrnili ondašnji meščani s prošnjo na mestni odbor, a ta jim prošnje ni še rešil. Ako jim jo mestni odbor odbije, hočejo se pritožiti pri c. kr. deželnem šolskem svetu, in če tudi ta ne skaže jim pravice, gredó do ministerstva nauka. Če pa tudi tó ne dobó pravice, gredó s tožbo do c. k. upravne sodnije, od katere pričakujejo pravične rešitve zato, ker je ista viša sodnija ne davno vslišala prošnjo nekaterih Žižkovcev, ki so prosili nemške ljudske šole nasproti slovanski, ki je v Žižkovu. — Da, da! nemščina se lahko izprosi, al — slovenščina je vse drugo!

Politične stvari.

Ali bo kaj s pogodbo z Ogri?

Deželni zbor Dunajski je 4. dne t. m. zopet pričel svoje delo, v kratkem se bo zbral tudi Oggerski; obeh čaka važno delo, na dnevnem redu imata pogodbo med obema polovicama države.

Več ko 10 let je že preteklo, kar je bil sklenjen „zakon“ med Avstrijsko in Oggersko, ki se dualizem zove in že čez leto dni se ukvarjate vladi s ponovljenjem te zveze. Obravnave o tem so se vršile jake burno, padale so hude besede in večkrat je bilo ministerstvo prisiljeno ponuditi odstop; celó od zunaj pretečo nevarnost so hoteli porabiti Magjari v svoj prid in priganjali Avstrijski državni zbor, a ta se nikakor ni hotel podati. Magjari svojega namena niso dosegli.

Potem so poslali oba zbora domú, nadjaje se, da do jeseni se bodo razburjeni duhovi pomirili in trdovratnost omehčala. Tudi od zunaj so pričakovali ugodnega vpliva. Ali se je prva nada spolnila ali ne, to se bo kmalu pokazalo; zadnja se ni. Težko pa tudi, da bi se bili poslanci Avstrijskega zbora poboljšali v Magjarskem smislu. Razmere finančne na Oggerskem so preslabe, prežalostne, nasledki slabega gospodarstva Magjarov preočiti, s takim gospodarstvom se Dunajskemu zboru ne morejo prikupiti. Magjari se zdé vsem nezmožni za lastno gospodarstvo; z državo, ki je prišla popolnoma na kant, se Avstrijska polovica vendar ne more in ne sme zvezati na podlagi enakosti. Po dualizmu je tedaj država politično in gospodarsko onemogla. Beustova poskušnja se je skazila in v Cislajtaniji bi najraje imeli, da bi preteklih 10 let ne bilo. Za novo pogodbo imajo Magjari na Dunaji sila malo upanja, največje, česar se morejo nadjati, je to, da vse ostane v „status quo“ — pri starem.

Pa še tudi za to je malo upanja. Zdaj, ko gré za to, da se Avstrijska monarhija vtika v vnanje dogodbe tako, kakor bi bilo njej v prid, utegne odklenkati dualizmu; Magjari se zeló motijo, če mislijo, da se bo vsled dogodeb na jugu njihova reč rešila v zborih po njihovi volji. Demonstracije za Turke, ki so se godile v tem času po Oggerski zemlji, so vendar nekoliko odprle oči nemškemu Dunajskemu poslancem, da vidijo, kam merijo Magjari. Menda vendar ne bodo na Dunaji hoteli plesati po Magjarskih goslih, niti si ne bodo dali narekovati s Pešta take vnanje politike, ki bi bila edino Magjarom v prid. Potegniti se za Turke — kakor želé Magjari — bilo bi za Avstrijo poguba, še najbolj zagrizeni „turški listi“ si ne upajo več

priganjati k temu in trditi, da bi bilo koristno. Nova pogodba taka, da bi Avstrija odjenjala in Ogerski vnovič kaj pridala, bi storila Magjare še bolj prevzetne, že zato si bodo takraj Litave še bolj premislili, predno bodo privolili v novo državno zvezo z Ogersko.

Res, da so nekateri zmirom zvesti privrženci Auersperg-Lasserjevega ministerstva za pogodbo bolj voljni, toda razkolstvo v „ustavoverni“ stranki je tako, da ministerstvo zdaj res nima večine na svoji strani. To razkolstvo bo med zborovanjem še napredovalo, dosti je vzrokov za to, in podoba je, da do popolnega razdora ni daleč. Ako se opoziciji posreči pridobiti si one, ki so se od ustavoverne stranke že zdaj odlučili, potem ni dvombe, da bo pogodba splavala po vodi.

Naši dopisi.

Z Dunaja 6. sept. — Vaši bralci že vedó, da se je 4. dne zopet začel državni zbor. Mislim pa jim vstreči, ako jim nekoliko popišem nenavadni pusti začetek. Došlo je v prvo sejo malo poslancev in še ti večidel so kazali tako dolgočasne obraze, kakor da bi jim bile — kakor mi Slovenci pravimo — kure prosó snedle. Podobni so bili bolj trudnim delavcem po večmesečnem delovanji, kakor pa da so prišli iz dvemesečnih počitnic zopet v zbornico. Prav malo je prišlo Poljakov, in na obrazih se jim je še jeza brala, da jih je vlada zapodila iz deželne zbornice, predno so skovali Turkom prijazno, Rusom pa sovražno adreso. Govorilo se je, da zatega del Poljakov celó ne bo na Dunaj v državni zbor; al togota se jim je kmalu vlegla, in zopet bodo zvesti stebri ministerstva, vsaj so vsi srečni, da imajo „rojaka ministra“ na vladnih klopéh. Čuditi se je pa dolgočasnemu prvemu začetku državnega zbora tem bolj, ker pred poslanci ležijo vladni predlogi, ki globoko režejo v mesó in kri vsacega človeka v našem cesarstvu, ki davke plačuje, — to so namreč tako imenovane „davkovske reforme“, katere pa je prvomestnik davkovskega odseka baron Eichhoff dobro krstil s tem, da jih je kar naravnost imenoval „povikšalnice davkov“. Iz vsega, kar smo dozdej o teh „davkovskih reformah“ izvedeli, se res kaže, da poslanci hodijo okoli njih kakor okoli vrele kaše, da ne vedó, kako bi se jih lotili, da ne enega izmed vseh poslancev ni, ki bi danes vedel parlamentarno osodo teh vladnih predlogov. Že prva obravnava 4. dne t. m. je to očitno kazala. Predsednik zbornice dr. Rechbauer je brž v prvi seji na dnevni red stavil vladne davkovske predloge in hotel, da splošno debato začnó 4 poročevalci, ki je vsak kaj družega imel zbornici povedati. Al kaj se zgodi? Poslanec grof Dubsky vstane in predlaga, naj se še odloži ta razprava, češ, da poslanci niso še dovolj študirali teh važnih predlog in da tudi klubi so si še zeló navskriž, kako bi glasovali o predlogih. Predsednik je zeló razburjen opomnil, da o 4 letih, kar so te predloge izročene odsekom, in o 2 mesecih, kar imajo poslanci poročila odsekov v rokah, je vendar časa dovolj bilo, da vsak poslanec vé, pričem da je. Dubskyev predlog za odlog teh predlog pride potem na glasovanje in — sprejet je bil z veliko večino, kajti le levica zbornice, nov napredni klub in pa ministri so glasovali za predsednikov predlog. Ministre je to glasovanje zeló potrlo, ker jim kaže prihodnje zapreke njihovim predlogom, in zbornice predsednik je bil tako razkačen, da je mahoma sejo končal in prihodnjo na 7. dne t. m. odločil. To prvo zborovanje pač kaže, da so poslanci že zeló „reichsrathsmüde“, kar je tem bolj ominožno, ker se zdej še pelje

sklepanje nove desetletne pogodbe z Ogersko in gosti oblaki še zakrivajo prihodnost Turških homatij. Počil je zato že glas, vsaj „Deutsche Zeitg.“ hoče vedeti, da ministerstvo namerava, davkovske predloge za zdaj odstaviti iz vrste obravnave in jih v obravnavo prinesiti še le po dovršeni novi Avstro-Ogerski pogodbi. Koliko je resnice na tej govorici, ne vemo, to pa se že zdaj vé, da tudi novo pogajanje ne bode gladko teklo in da tudi o tem smo že večkrat čuli, da se — začasno odloži. Vse državljane, ki Avstriji dobro hočejo, čedalje bolj navdaja prepričanje, da brez premembe sedanje sisteme ne pridemo na boljše.

Iz Hrušovske srenje v Tuhinski dolini 10. sept. — Večkrat so že predrage nam „Novice“ marsikomu na kako vprašanje odgovorile, in vselej pravo svetovale; zatoraj tudi jaz v sledečih srenjskih zadevah pojasnila prosim. Nek fant iz naše občine je šel se mizarstva učiti v Vodice na Gorenško ter se ondi nekoliko izučil. Kot mizarški pomočnik je šel v Kranj. Ondi je nekoliko časa delal, potem pa se preselil v Selca Kranjskega okraja. Spomladi leta 1874. pride mene kot župana prosit za ženitvansko oglasnico, rekši, da toliko zasluži, da si upa sebe in svojo družino pošteno preživiti. Jaz mu je ne dam in rečem: še v Kranji bivajoč si svojo doto iztirjal, pa si jo zapil; zdaj mar si pa upaš že celo družino živiti. Na to vložil prošnjo pri občinskem odboru za ženitvansko oglasnico. Odbor mu odločno odpiše, naj pošlje spričalo potrjeno od ondotnega županstva. Tudi to se ni zgodilo. Fant se pritoži na sl. deželni odbor Kranjski v Ljubljani in ondi dobí ženitvansko oglasnico meseca svečana t. l. in se oženi. Njegova žena umrje pustivši majhno dete. Nedavno dobimo list od župana v Selcah, da je plačati za omenjenega otroka za 5 mesecev 35 gold. Kaj bo, če bodo občine morale za takimi vlačugarji plačevati! Popisani mizarški pomočnik je pa pobegnil, da nobeden ne vé, kam. Vljudno prosim sl. vredništvo za pojasnilo.

Franc Podbregar, župan.

Odgovor vredništva. Radi Vam damo odgovor, pa žalibog, da Vam ne bode prijeten. „Novice“ so že večkrat tožile o nesrečni postavi, da se sme vsak ženiti, komur drago, in da občine, katerim se dolžnost navali, da morajo za take berače in njihove otroke v potrebi preživeti, nimajo pravice prepovedati ženitev, o katerih se že naprej vé, da jih lakota čaka. Al postava je še dandanes taka, čeravno so se narodni poslanci v deželnem zboru iskreno zato ptezali, da naj občine imajo pravico dovoliti ženitev ali pa jo odreči. Zato se zdaj deželni odbor ne more braniti, da bi ne dal ženitvanskih oglasnic, kedar pride prošnja do njega, če tudi jih večkrat daje le s težkim srcem in odlaša in odlaša, ker tudi naprej vidi siromaštvo. Al postava je, in zoper postavo ne sme ravnati. To je „liberalizem“ s svojo srečo! Oglasnica ni sicer dovolitev, ampak le pismo, da se je kdo za ženitev oglasil, vendar fajmoštri na podlagah oglasnic oklicujejo ženitve. Kar pa se tiče plačila onih 35 gold. za otroka, se ga občina po občinski in domovinski postavi rešiti ne more, ki je dolžna za reveže svojih srenjčanov skrbeti; vprašanje je le: ali ima oni vlačugar pri vas še domovinsko pravico; če jo ima, kar vam pové občinska postava, ki jo gotovo kot župan v rokah imate, potem jo pa ima tudi otrok njegov.

Iz Hotederšice na Notranjskem 6. sept. (Prošnja za nesrečnika.) Zadnji dan avgusta meseca je bil strašne za vas Hotederšico na Notranjskem. Deveta ura zvečer je odbila, ko začne plat zvoná biti na vse tri zvonove. Ni se moglo uganiti, kje da gori, ker je veliko hiš se svetilo zato, ker je bil ogenj nekoliko oddaljen in na